

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

för Tallbackaskolan

Verksamhetsåret 23/24

1. Inledning

Alla elever inom skolan har rätt att inte bli utsatta för kränkande behandling eller diskriminering. Skolans vision är att skapa förutsättningar så att alla barn ska må bra och kan nå sin fulla potential. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt där alla känner sig sedda och inkluderade.

Varje år är skolan skyldiga att upprätta en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen mot kränkande behandling och diskriminering genomsyrar hela skolans verksamhet och är väl synlig i utbildningen och i de regler och rutiner som finns. Alla elever, medarbetare och vårdnadshavare är delaktiga i arbetet mot kränkande behandling och diskriminering.

Planen utgår från skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567), läroplanen, FN:s barnkonvention samt förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.

1.1 Vad är kränkande behandling och diskriminering?

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett beteende som kränker någons värdighet, men som inte har något samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Vid bedömning av om en elev blivit utsatt för kränkande behandling ska elevens upplevelse vara utgångspunkt. Upprepade kränkningar vid återkommande tillfällen kallas för mobbning.

Kränkande behandling kan exempelvis vara:

- fysiska handlingar (slag, knuffar)
- verbala (nedsättande ord, öknamn, hot, svordomar)
- psykosociala (ryktesspridning, utfrysning, grimaser)
- texter och bilder (teckningar, lappar, fotografier, klotter, sms, sociala medier)

Diskriminering

Diskriminering betyder att en elev blivit orättvist behandlad och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning,

funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns vidare olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.

1.2 Innehållet i planen mot kränkande behandling

För att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering upprättas årligen, i varje särskild verksamhet, en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen är aktuell i skolans dagliga arbete och utformas utifrån vår unika verksamhets behov.

Planen mot kränkande behandling innehåller:

- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av våra elever,
- en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året, och
- en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan mot kränkande behandling har genomförts.

Planen innehåller rutiner för att hantera ingripanden i akuta situationer. I det inkluderas ansvarsfördelning och rutiner för anmälning, utredning och dokumentation. Vidare innehåller planen information om verksamhetens främjande och förebyggande arbete.

Planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna, personal och vårdnadshavare vid skolan.

1.3 Tallbackaskolans arbete för att aktivt motverka diskriminering

Skolan arbetar hela tiden för att motverka diskriminering och förhindra trakasserier och sexuella trakasserier som en del i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete. Arbetet sker i fyra steg genom att

1. undersöka risker för diskriminering och repressalier (dvs. händelser som kan ses som hämndaktioner eller straff) samt andra hinder för enskilda elevers lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,

2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta främjande och förebyggande åtgärder samt
4. följa upp och utvärdera åtgärderna.

Alla delar av det fortlöpande arbetet dokumenteras och i alla delar samverkar skolan med elever och personal.

Information om likabehandlingsplan:

Begreppet likabehandlingsplan ersattes år 2017 i diskrimineringslagen med ett dokumentationskrav. Dokumentationskravet innebär att skolan skriftligen ska dokumentera arbetet med aktiva åtgärder. Dokumentationen innehåller en redogörelse för alla delar av arbetet som rör aktiva åtgärder, redogörelser av åtgärder som planeras och vidtas samt hur samverkansskyldigheten fullgörs. Dokumentationen enligt diskrimineringslagen och planen mot kränkande behandling enligt skollagen sker i detta dokument.

I arbetet med att motverka diskriminering ligger att skolan tar fram riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa följs upp och utvärderas. Skolans riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier finns i bilaga 1.

1.4 Systematiskt och målinriktat arbete

Skolan bedriver ett systematiskt och målinriktat arbete för att förhindra kränkande behandling och diskriminering. I det arbetet ingår att kartlägga verksamhetens nuläge och identifiera risk för när och var elev blir utsatta för kränkande behandling och diskriminering. I kartläggningen ingår även att följa upp förra årets planerade aktiviteter.

När kartläggningen är genomförd görs en analys och bedömning av uppgifter som framkommit för att kunna planera in vilka aktiviteter som vi ska genomföra i syfte att förbättra kvaliteten i verksamheten och förhindra kränkande behandling och diskriminering. Aktiviteterna genomförs sedan i enlighet med planeringen.

1.5 Främja, förebygga och åtgärda

Skolan arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering och trakasserier uppstår.

Främjande arbete tar alltid sikte på det positiva och pågår alltid utan förekommen anledning. Det främjande arbetet är fundamentalt för all skolverksamhet, är ständigt en del i undervisningen och pågår kontinuerligt. Det förebyggande arbetet tar sikte på risker för problem och handlar om att vi undersöker och följer upp verksamheten ur olika perspektiv. Det åtgärdande arbetet sker när någonting har hänt som skolan måste stoppa och hantera så att det inte sker igen.

Åtgärdande arbete syftar till att stoppa kränkande behandling och diskriminering, så att det inte händer igen. Det handlar om att:

- ha rutiner för skydd
- utreda förhållandena
- rapportera kränkningar av olika slag
- informera barn/elever och vårdnadshavare
- ha rutiner för tillämpning av disciplinära åtgärder.

Förebyggande arbete syftar till att:

- avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och
- tar sikte på riskerna för problemet.

Främjande arbete syftar till att:

- förstärka respekten för allas lika värde
- omfattar alla diskrimineringsgrunderna
- riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning samt
- är en naturlig del i det vardagliga arbetet.

2. Kartläggning och utvärdering

2.1 Beskrivning av kartläggningen

För att analysera hur situationen ser ut på Tallbackaskolan har följande kartläggningsmetoder använts:
 Friends elevenkät för förskoleklass – årskurs 3
 Friends elevenkät för årskurs 4–6
 Friends elevenkät från årskurs 7-9
 Friends enkätundersökning till skolpersonalen.

Draftit -kränkande behandling Incident-portal

Kartlägningsresultat

I följande avsnitt presenteras resultatet och analysen av utvalda frågeställningar som berör trivsel, trygghet och kränkningar. Ett urval kring miljö och diskrimineringsgrunderna har också gjorts. Tallbackaskolan har valt att fokusera på de resultat som visar kränkningar utifrån de sju diskrimineringsgrunderna. Detta gäller både kränkningar från andra elever och från vuxna. Enkätundersökningen för eleverna genomfördes under perioden 2022-10-10 - 2022-10-21.

Friends elevenkät, F- årskurs 3

Resultaten i årets kartläggning är fortsatt positiva och har i jämförelse med förra årets resultat förbättrats.

Trivsel och trygghet

- 97% av eleverna har svarat att de trivs i sin klass, vilket är en stor förbättring från förra året.
- 97% av eleverna har svarat att de har en kompis i sin klass, vilket är en stor förbättring från förra året.
- 29% av eleverna har svarat att de brukar vara oroliga för att bli ensamma på rasten, vilket är ungefär lika som förra året.
- 57% av eleverna har varit med om att en annan elev gjort något dumt som fått dem ledsna, vilket är en försämring från förra året då endast 55% av eleverna uppgav detta.
- 88% av eleverna har svarat att de har berättat för någon vuxen på skolan att en elev gjort något dumt mot dem, vilket är en förbättring från förra året.
- 93% av eleverna har svarat att det finns någon vuxen på skolan som de kan prata med om viktiga saker, vilket även det är en liten förbättring från förra året.

De platser på skolan där eleverna känner sig mest otrygga och rädda på är även i år toaletterna (19%), skolgården (7,9%) och omklädningsrummet (7,4%).

Friends elevenkät, årskurs 4-6

Resultaten i årets kartläggning visar att elevernas trivsel och trygghet på skolan har ökat i jämförelse med förra läsåret.

Trygghet och trivsel

- 71% av eleverna svarar att de oftast/alltid känner sig trygga på skolan och 23% svarar att de ibland känner sig trygga, vilket är en liten förbättring från förra årets resultat.

- 64% av eleverna svarar att de sällan/aldrig och 26,1% av eleverna svarar ibland vid frågan om de känner sig ensamma när de är i skolan, vilket en rätt stor förbättring från förra året.
- 48% av eleverna svarar att de sällan/aldrig känner sig oroliga för att bli illa behandlad i skolan, 34,8% svarar ibland och 7,6% har svarat att de oftast/alltid känner sig orolig för att bli illa behandlad i skolan, vilket är en förbättring från förra året.
- 73% av eleverna tycker det finns vuxna på skolan som de kan prata med och få hjälp av om de blir illa behandlade/kränkta, vilket en förbättring från förra året.

De platser på skolan där eleverna känner sig mest otrygga och rädda på är på toaletter (22%) i omklädningsrummen (16%) och i idrottshallen (9%) vilket även förra årets kartläggningsresultat visar. Enligt eleverna är toaletterna en otrygg plats då det finns oro för att någon ska banka, dra eller låsa upp dörren samt att det är smutsigt.

Omklädningsrummen är otrygga på grund av att det finns en oro för att någon ska ta bilder med mobiltelefonen eller komma in när de står nakna. I kartläggningen framkommer det att eleverna önskar ökad vuxennärvaro på rasterna.

Kränkande behandling och diskriminering

- 64% av eleverna svarar att de inte blivit utsatta för kränkningar av någon elev det senaste året, vilket är en försämring i jämförelse med förra årets resultat.
- 91% av eleverna har svarat att de inte blivit utsatta för kränkningar av någon vuxen det senaste året, vilket är en förbättring i jämförelse med förra årets resultat.

Kartläggningen visar att verbala kränkningar är mest förekommande bland eleverna (76%). 36% har angett att kränkningen rört slag eller sparkar och 33% anger att kränkningen handlat om utanförskap och blickar. 75% av de som blivit utsatta för kränkningar svarar att det varit genom att de blivit orättvist behandlade vilket är samma resultat som föregående år. Den vanligaste kränkningen var något annat än diskrimineringsgrunderna.

Mobbning

Under det senaste året har 11 elever på mellanstadiet upplevt att de blivit mobbade av andra elever vilket är en ökning från föregående år. Vid frågan om mobbningen fortfarande pågår svarar sex elever att de fortfarande känner sig mobbade.

Friends elevenkät, årskurs 7-9

Resultaten i årets kartläggning visar att elevernas trivsel och trygghet på skolan har ökat i jämförelse med förra läsåret.

Trygghet och trivsel

- 54,1% av eleverna svarar att de aldrig och 27,5% av eleverna svarar att de sällan känner sig oroliga för att bli illa behandlade på skolan, vilket är en förbättring från förra årets resultat.

- 55% av eleverna svarar att de aldrig och 27,5% av eleverna uppger att de sällan känner sig otrygga i skolan, vilket är en förbättring från förra årets resultat.
- 58,7% av eleverna svarar att de aldrig och 27,5% av eleverna uppger att de sällan känner sig ensamma i skolan, vilket är en förbättring från förra årets resultat.

De platser på skolan där eleverna känner sig mest otrygga och rädda på är främst toaletterna men även i omklädningsrummen och korridorer. Några av eleverna har kommenterat att de tycker det är smutsig i matsalen vilket bidrar till deras otrygghet. Eleverna känner sig otrygga i korridoren då det är högljutt och att det finns en mentalitet att det är OK att komma fram och slå en från ingenstans. Eleverna känner sig otrygga på toaletterna på grund av en oro att någon ska banka, dra eller bryta upp låset.

Kränkande behandling och diskriminering

- 84% av eleverna svarar att de inte blivit utsatta för kränkningar av någon elev det senaste året, vilket är en förbättring från förra årets resultat visar.

Årets kartläggning visar att kränkningar mellan elever främst sker verbalt och psykiskt/socialt vilket även förra årets resultat visar på. Utifrån diskrimineringsgrunderna handlar kränkningarna främst om religion (29%) och sexuell läggning/funktionsnedsättning och etnisk tillhörighet vilka alla ligger på 24%. Etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning var även vanligast förra året. Många av eleverna som blivit utsatta för kränkningar har svarat att kränkningarna handlat om något annat än diskrimineringsgrunderna.

Kartläggningen visar att 10% av eleverna blivit utsatta för kränkningar av någon i personalen det senaste året vilket är en ökning förra årets resultat.

Under läsåret inkom 151 kränkingsanmälningar via kränkingsportalen Drafit, 96 av anmälningarna var på mellan- och högstadiet och 55 anmälningar på lågstadiet. Detta är en liten ökning från förra läsåret då 147 kränkingsanmälningar gjordes. Den vanligaste typen av kränkningar på skolan är fysiska och verbala. För lågstadiet är fritids och skolgården de platser där flest kränkningar har ägt rum. På mellan- och högstadiet har kränkningar skett i klassrummet, korridor och skolgården.

2.2 Utvärdering av föregående års plan, viktiga aktiviteter/åtgärder samt riktlinjer/rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Främjande insatser

Under läsåret har arbetet med att systematisera värdegrundsarbetet fortsatt och målet har varit att utöka implementeringen i samtliga årskurser och utöka antalet tillfällen per läsår där värdegrundsarbete ska genomföras. Skolans förstelärare i trygghet- och värdegrund har under läsåret bistått skolpersonal med övningar utifrån värdegrundsförmågorna i kalendarier. Det har även varit en stående punkt på arbetslagsträffarna i syfte att kontinuerligt följa upp hur arbetet går. Det som varit positivt under läsåret är att både elever och skolpersonal blivit mer medvetna om vilka värdegrundsförmågor som finns utifrån att det har stått i kalendarier, i årsplaneringen för värdegrundsarbete och tagits upp på arbetslagsträffarna. Vi på Tallbackaskolan ser detta som en långvarig insats som ska fortsätta även nästa läsår.

Förebyggande insatser

Hårt språkbruk

Det finns ett hårt språkbruk mellan elever på mellan- och högstadiet. Målet har varit att minska antal kränkningar och öka trivselen på skolan. Under förra läsåret påbörjades ett stadiearbete i årskurs 7-9 som har ökat eleverns insikt i vad ett dåligt språkbruk kan leda till vilket fått konsekvensen att eleverna är mer uppmärksamma på vad de säger och kränkingsanmälningar om dåligt språkbruk har minskat. En annan aktivitet som genomförts är kollegiets diskussioner och gemensamma lärande om vad som är acceptabelt språkbruk i skolan. Detta har ökat samsynen och samarbetet kring att signalera när elever använder dåligt språkbruk.

Kränkningar utifrån etnicitet och religion eller annan trosuppfattning

De vanligaste trakasserier på skolan är etnicitet och religion eller annan trosuppfattning. Målet är därför att ytterligare öka medvetenheten hos skolpersonal och elever hur rasism kan visa sig i vardagen. Målet är även att minska antal trakasserier utifrån etnicitet och religion eller annan trosuppfattning. All skolpersonal har gått Friends utbildning "Skolan och rasismen". Utbildningen mottogs väl av personal trots att formgivningen av utbildning inte var särskilt inspirerande. Försteläraren i trygghet- och värdegrund har gjort skapat en bank med övningar om normkritik och likabehandling, utvärdering om hur den används görs läsår 23/24.

Öka tryggheten på rasterna

Låg- och mellanstadiet har en fungerande rastverksamhet med många aktiviteter och vuxna på plats, trots det är vissa elever fortfarande otrygga på raster. På högstadiet saknas en plats för elever som vill ha en lugn miljö på rasterna. Målet har varit att öka tryggheten på rasterna.

Utvecklingen av rastverksamheten på lågstadiet har gått framåt med vacklat aningen då personal lämnat skolan och ny personal tillkommit. Mellanstadiets rastverksamhet har fungerat bättre då en fritidspersonal har ansvar för rastvakt samt rastverksamhet vilket lett till att fler känner sig trygga och har förberedda aktiviteter att delta i på rasten. Högstadiets lugna rum har inte gått att genomföra på grund av schematekniska problem. Bemanningen på högstadiets café samt ökade sittplatser har skapat ett större lugn på högstadiet så eleverna sprids ut mer.

Åtgärdande insats 1

Gemensamt förhållningssätt vid konflikter

Trygghetsteamet har gått en utbildning i medling och konflikthantering samt utbildat all skolpersonal på ett APT, detta följs upp flera gånger under läsåret. Fler och fler har använt sig av förhållningssättet och de frågor som man ska ställa. Friends-utbildningen utvärderas läsåret 23/24.

Information om rutiner vid kränkande behandling och diskriminering

Biträdande rektor har vid APT informerat skolpersonalen om rutiner vid kränkande behandling och diskriminering. Detta har gjort att skolpersonalen vet hur de ska agera när elever utsätts för kränkningar på skolan. Även eleverna vet hur rutinen ser ut vid kränkningar men det är viktigt att fortsätta informera eleverna om detta.

3. Analys och bedömning

3.1 Analys av kartläggningen

Lågstadiet

Elevernas trygghet och trivsel på lågstadiet är fortsatt hög, vilket kan bero på flera faktorer. Kartläggningen visar att många elever har förtroende för vuxna på skolan och att en majoritet av eleverna trivs och har en kompis i klassen. Antal kränkningar har ökat något i jämförelse med förra året och skolgården är en plats där elever blivit utsatta. Kartläggningen visar även att ungefär en tredjedel av eleverna känner sig oroliga för att bli ensam på rasten. Det är därför viktigt att fortsätta arbeta för en rastverksamhet som erbjuder aktiviteter och engagerade vuxna. Det behövs även ett fortsatt arbete med att öka trivseln på toaletterna och i omklädningsrummet.

Mellanstadiet

Det är fler elever som känner sig trygga på mellanstadiet i år jämförelse med förra årets kartläggningsresultat. Antal kränkningar har även minskat detta läsår. Denna positiva utveckling kan bero på flera faktorer. Där en faktor är det systematiska värdegrundsarbetet som pågår på skolan med värdegrundsförmågorna. Genom att kontinuerligt arbeta med värdegrundsförmågor såsom; varandras olikheter, att ta eget ansvar, samarbete med andra samt att förstå konsekvenser av ens agerande ökar elevernas självmedvetenhet och empatiska förmåga. Även om fler elever känner sig trygga på mellanstadiet i år är det en minskning i antal elever som känner sig ensamma i skolan. Det finns dock ett fortsatt behov att arbeta med elevernas trivsel och trygghet på flera plan. På en organisatorisk nivå behöver skolans rastverksamhet fortsätta utvecklas på mellanstadiet. Elever efterfrågar ökad vuxennärvaro och därför är det viktigt att fler vuxna är synliga när eleverna har rast. Mellanstadiet är även i behov av ett trygghetsteam som driver vissa trygghetsfrågor, till exempel arbetet mot mobbning.

Högstadiet

Årets kartläggning visar att elevernas trygghet och trivsel på högstadiet har ökat. Denna positiva utveckling kan bero på flera faktorer där en är det systematiska värdegrundsarbetet som pågår på skolan. Högstadiet har även ett fungerande trygghetsteam som har regelbundna träffar där aktuella trygghetsfrågor är i fokus. Ökad vuxennärvaro på raster och framförallt i elevernas café har också gett resultatet att fler elever känner sig trygga på rasten.

3.2 Verksamhetens behov

Utvecklingsområden

Utvärdering av föregående års insatser samt kartläggningen visar att det finns flera utvecklingsområden på Tallbackaskolan.

- Öka tryggheten på olika platser på skolan.
- Arbeta förebyggande för att motverka kränkande behandling och diskriminering bland eleverna.
- Fortsätta det systematiska värdegrundsarbetet som påbörjats på skolan.

4. Riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Tallbackaskolan arbetar hela tiden för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Det är en del av verksamhetens systematiska kvalitetsarbete som följs upp och utvärderas tillsammans med barn eller barn samt personal.

Tallbackaskolan gör följande:

- Informerar all skolpersonal APT hur de går tillväga för att anmäla trakasserier på skolan.
- Arbetar kontinuerligt med värdegrundsfrågor där sexualitet, samtycke och relationer är en del av det arbetet för att förebygga och förhindra trakasserier och sexuella trakasserier uppstår.
- Informerar eleverna om kränkande behandling och diskriminering samt sexuella trakasserier.
- Utvärderar årligen hur arbetet för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier går genom en mindre enkät samt Friends kartläggningsresultat.

5. Planering av aktiviteter/åtgärder

5.1 Främjande aktiviteter/åtgärder

Främjande insats 1:

Systematiskt värdegrundsarbete

Nuläge:

Det har skapats en rutin för systematiskt värdegrundsarbete som håller på att implementeras.

Mål:

Målet är att skolpersonalen arbetar systematiskt med värdegrundsformågorna under läsåret.

Aktivitet:

- Mentorerna arbetar utifrån de värdegrundsformågorna som står i kalendarier.
- Arbetslaget med stadie- och årskursarbete enligt årsplanering för värdegrundsarbete.
- Värdegrundsformågor är en stående punkt på arbetslagsmöten.
- Förstelärare i trygghet- och värdegrund bistår med övningar.

Ansvarig:

Skolledningen, förstelärare i trygghet- och värdegrund samt mentorer.

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Kontinuerlig uppföljning på arbetslagsträffar. Mindre enkät till skolpersonal och elever.

Främjande insats 2:

Grundutbildning i NPF (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning)

Nuläge: Det finns ett behov av kompetensutbildning för skolpersonalen kring bemötande av elever med NPF. Förra läsåret fick alla undervisande lärare träffa Tallbackaskolans skolpsykolog som höll i en kortare utbildning i NPF. Detta läsåret behöver även fritidspersonalen få utbildning inom detta område.

Mål:

Öka kunskapen om ADHD och autism samt bemötande i skolan.

Aktivitet:

- Skolpsykolog Fredrik Berg har regelbundna träffar med fritidspersonal.

Ansvarig:

Skolledningen

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Kontinuerlig uppföljning på arbetslagsträffar. Mindre enkät till skolpersonal och elever.

Främjande insats 3:

Åldersblandade aktiviteter

Nuläget: Det finns elever som är otrygga på vissa platser på skolan.

Mål: På Tallbackaskolan har åldersblandade aktiviteter varit uppskattat av både elever och lärare. Målet är att fortsätta ha åldersblandade aktiviteter för att elever från olika klasser ska få möjligt att lära känna varandra vilket kan leda till en ökad trygghet på skolan.

Aktivitet:

- Uppstartsdag
- Idrottsdagar
- Arbetslagets dag
- Temadagar
- Schemabrytande aktiviteter

Ansvarig:

Skolledningen

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Kontinuerlig uppföljning på arbetslagsträffar och elevråd.

5.2 Förebyggande aktiviteter/åtgärder

Förebyggande insats 1:

Aktiva trygghetsteam

Nuläge:

Det finns inget aktivt trygghetsteam på låg- och mellanstadiet, vilket behövs för att kunna arbeta mer strukturerat med trivsel och trygghet samt kränkande behandling.

Mål:

Öka elevernas trygghet samt minska antal kränkningar bland eleverna.

Aktivitet:

- Trygghetsteamträffar för låg-, mellan- och högstadiet var tredje vecka
- Sammankallande för trygghetsteamerna har egna träffar några gånger per termin.

Ansvarig:

Skolledningen, förstelärare i trygghet- och värdegrund samt skolkurator

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Kontinuerliga uppföljningar på trygghetsteamträffar samt utvärdering genom Friends kartläggningsresultat och mindre enkät om trygghet.

Förebyggande insats 2.

Öka tryggheten på rasterna

Nuläge:

Ungefär var tredje elev på lågstadiet känner sig ensamma på rasterna. Skolgården och korridorer är platser där fler elever blivit utsatta för kränkningar.

Mål:

Öka elevernas trygghet på rasterna

Aktiviteter:

- Lågstadiet har styrda lekgrupper under första rasten.
- Utöka vuxennärvaro på rasterna mellanstadiet och högstadiet.
- Fortsatt rastverksamhet på låg- och mellanstadiet.
- Fortsatt bemanningen på högstadiets café

Ansvarig: Skolledningen
Tidsperiod: Läsåret 23/24
Uppföljning/utvärdering: Kontinuerliga uppföljningar på elevråd samt utvärdering genom Friends kartläggningsresultat och mindre enkät om trygghet.

5.3 Åtgärdande aktiviteter/åtgärder

Åtgärdande insats 1: Gemensamt förhållningssätt vid konflikter
Mål: Att skolpersonalen på Tallbackaskolan har ett gemensamt förhållningssätt vid konflikter mellan elever.
Aktivitet: • Trygghetsteamet utbildar/informerar skolpersonal hur konflikter kan hanteras samt går igenom en rutin för hur konflikter ska hanteras.
Ansvarig: Trygghetsteamet
Tidsperiod: Läsåret 23/24
Uppföljning/utvärdering: Kontinuerlig uppföljning på arbetslagsträffar. Mindre enkät till skolpersonal och elever.

Åtgärdande insats 2: Information om rutiner vid kränkande behandling och diskriminering
Mål: All personal och alla elever känner till Tallbackaskolans rutiner vid kränkande behandling och diskriminering.
Aktivitet: En genomgång varje termin till skolpersonalen om rutiner vid kränkande behandling och diskriminering samt trakasserier.

Ansvarig: Skolledningen
Tidsperiod: Läsåret 23/24
Uppföljning/utvärdering: Kontinuerlig uppföljning av rutiner vid APT.

6. Delaktighet i kartläggning, analys/bedömning och planering

För att skapa delaktighet hos eleverna, informerades de om syftet med samtliga kartläggningar och enkäter. Innan besvarandet av Friends kartläggning gick klasslärarna igenom olika begrepp tillsammans med sina elever. Enkäten besvarades sedan via iPad/dator. För de yngre eleverna i åk F-2 fanns även en uppläsningssfunktion till hjälp. Även skolpersonal fanns närvarande som stöd vid behov för samtliga elever i alla årskurser. Eleverna besvarade även den årliga hälsoenkäten. All personal på skolan har getts möjlighet att besvara Friends personalenkät.

7. Implementering av planen i daglig verksamhet

Planen mot kränkande behandling och diskriminering presteras på APT för all skolpersonal. Mentoreorna går sedan igenom planen för sina elever. Vårdnadshavarna får ta del av planen för kränkande behandling och diskriminering på Infomentor.

Mall för plan mot kränkande behandling fastställd av barn- och utbildningsförvaltningen 2023-06-15

Bilaga - Interna rutiner vid kränkande behandling och diskriminering mellan barn-barn/elev-elev

1. Inledning

I skollagen (2010:800) finns bestämmelser om nolltolerans mot förekomst av kränkande behandling i våra förskolor och skolor. Liknande bestämmelser om nolltolerans mot diskriminering finns i diskrimineringslagen (2008:567). Det framgår att det inom ramen för varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete/arbete med aktiva åtgärder för att motverka kränkande behandling och diskriminering av barn och elever. Om kränkande behandling eller diskriminering ändå förekommer ställer skollagen och diskrimineringslagen krav på att förskolan/skolan skyndsamt ska vidta åtgärder för att få kränkningen/diskrimineringen att upphöra.

1.1 Definition

Enligt skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet.¹ Kränkande behandling kan vara synlig eller dold. Den kan utföras direkt i verksamheten men även per telefon eller internet. Med kränkande behandling menas till exempel nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden, fysiskt våld, utfrysning eller hot.²

Enligt diskrimineringslagen definieras diskriminering som att en elev missgynnas och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.³

---

¹ 6 kap. 3 § skollagen

² Skolverkets allmänna råd, ”Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling” s. 9

³ 1 kap. 4-5 §§ diskrimineringslagen

1.2 Det främjande, förebyggande och förhindrande arbetet

Av skollagens 6 kapitel och diskrimineringslagens 3 kapitel framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.⁴

Som en del av det främjande och förebyggande arbetet mot kränkande behandling ska huvudmannen se till att det årligen upprättas en plan mot kränkande behandling. I planen ska även arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering dokumenteras.⁵ Planen bör bland annat innehålla rutiner för personalens agerande, anmälningsrutiner för elever och vårdnadshavare, ansvarsfördelning samt hur händelser ska utredas, dokumenteras och åtgärdas.⁶

Det är viktigt att skolan arbetar förebyggande. Skolan ska förhindra de risker som framkommer av skolans kartläggning av skolans otrygga områden.

1.3 Det åtgärdandet arbetet

Om kränkande behandling eller diskriminering ändå sker ska skolan se till att det upphör. Av skollagens bestämmelser framgår att lärare eller annan personal är skyldig att anmäla till rektor om en elev blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Rektor ska i sin tur anmäla till huvudmannen som är skyldig att se till att ärendet utreds skyndsamt. Samma krav på utredning framkommer i diskrimineringslagen. Vid konstaterande att en elev har utsatts för kränkningar ska huvudmannen vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.⁷

Vid en akut situation eller för att åtgärda systematiskt upprepade kränkningar eller diskriminering kan rektor och lärare vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder. Detta för att garantera eleverna trygghet. Det innebär att skolan kan tillämpa disciplinära åtgärder som ett led i att få stopp på kränkningar som stör andra elevers trygghet och studiero. Utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den ordinarie skolenheten, placering utan tidsbegränsning vid annan skolenhet, omhändertagande av föremål samt avstängning får aldrig användas som

---

⁴ 6 kap. 7 § skollagen och 3 kap. 1 § diskrimineringslagen

⁵ 4 kap. 2 § diskrimineringslagen

⁶ 6 kap. 8 § skollagen och 3 kap. 2 § diskrimineringslagen

⁷ 6 kap. 10 § skollagen och 2 kap. 7 § diskrimineringslagen

bestraffning.⁸ Utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid annan skolenhet och avstängning ska alltid skriftligen dokumenteras.⁹

Vid återkommande signaler om att en elev blir utsatt för kränkande behandling eller diskriminering ska skolan göra en kartläggning kring elevens skolsituation. Parallellt ska även den elev som utsätter utredas om det bedöms att eleven upprepade gånger stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse.¹⁰ Detta för att klarlägga orsakerna till den uppkomna situationen. Skolan ska därefter genomföra åtgärder för att se till att den som utsätter upphör med sitt beteende och för att se till att utsatt elev får en trygg skolgång. Åtgärderna ska följas upp. Om den som blir utsatt eller den som utsätter uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation ska eleverna utredas för särskilt stöd och åtgärderna ska antecknas i ett åtgärdsprogram.¹¹

2. Interna rutiner (anmälan, utredning, uppföljning)

ANMÄLAN

1. Personal som får kännedom om att en kränkning/diskriminering skett ska skyndsamt anmäla det till rektor. Rektor som får kännedom om att en kränkning/diskriminering skett ska skyndsamt anmäla det till central förvaltning (huvudmannen).

Utgångspunkten om en anmälan ska upprättas eller inte är barnet/elevens egen upplevelse och att kränkningarna har en koppling till verksamheten (kan alltså handla om skolgård eller internet). När personalen får kännedom om händelsen ska det anmälas. Kännedom kan personalen få genom barnet/eleven själv, genom iakttagelser eller information från barn/elevs vårdnadshavare. Således kan anmälningsskyldigheten aktualiseras om uppenbara kränkningar uppmärksammas utan att utsatt barn/elev ger uttryck för att det skett en kränkning, ex. ett barn i förskoleklass blir utsatt för fysiskt våld men kan inte ge uttryck för att det känner sig kränkt.

---

⁸ 5 kap. 6 § skollagen, prop. 2009/10:165 s. 326

⁹ 5 kap. 7-8 och 24 §§ skollagen

¹⁰ 5 kap. 9 § skollagen

¹¹ 3 kap. 7-9 §§ skollagen

Anmälningsskyldigheten uppfylls genom att personal (lärare, rektor, annan) som får kännedom om kränkande behandling/diskriminering upprättar en anmälan i verksamhetssystemet Draftit.

En anmälan upprättas för respektive elev som blivit utsatt!

2. Av anmälan bör det framgå svar på följande frågor:
  - Framgår det vad som har hänt?
  - Framgår det vem som blivit drabbad och vem som har utsatt?
  - Framgår det när det har hänt?
  - Framgår det vart det har hänt?
  - Framgår det om någon annan än den drabbade sett händelsen?

UTREDNING

3. Rektor, eller den som rektor utser, utreder händelsen och informerar vårdnadshavare för berörda barn/elever om händelsen.
4. Kränkningen eller diskrimineringens art avgör i vilken omfattning utredningen ska ske men om anmälan saknar svar på ovan ställda frågor så bör utredningen i vart fall medföra svar på dessa.
5. Dokumentera utredningen noggrant i Draftit.

Exempel på utredningsinsatser:

- Samtalat med alla inblandade (Gör alltid en bedömning av barnets rätt att komma till tals. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad¹²)
- Samtalat med personal som sett händelsen eller hört om den
- Samtalat med vårdnadshavare kring barnet/elevens mående
- Analys kring varför situationen uppstått, ex. ”Många elever i olika åldrar vistas vid fotbollsplanen och lärare/personal upplever att det är svårt att ha översikt över vilka händelser som uppstår.”

---

¹² Artikel 12, Barnkonventionen

Att tänka på:

Undvik att skriva att situationen beror på ett visst barn/elevs egenskaper eller person. Ex. skriv inte ”Anna är väldigt utåtagerande och slår ofta andra barn utan anledning”, skriv istället ”Att Anna slog Vera inträffade oförutsett och utan direkt anledning”.

ÅTGÄRDER

6. Visar utredningen att eleven blivit utsatt för kränkande behandling/diskriminering?

Om ja --> Gå vidare till punkt 7.

Om nej --> Gå vidare till punkt 8.

7. Är uppgifterna så allvarliga att andra myndigheter som exempelvis Socialtjänsten, Polisen etc. behöver kontaktas?

Om ja --> samverka med lämpliga myndigheter och informera vårdnadshavare. Gå sedan vidare till punkt 8.

Om nej --> Gå vidare till punkt 8.

8. Föranleder utredningen en annan utredning på grund av upprepade ordningsstörningar eller om stödbehov för elev?

Om ja --> inled även sådan utredning, samverka med elevhälsan och elevens vårdnadshavare. Gå sedan vidare till punkt 9.

Om nej --> gå vidare till punkt 9.

9. Dokumentera vilka åtgärder som skolan har vidtagit eller kommer att vidta för att få den kränkande behandlingen/diskrimineringen att upphöra i Draftit. Om utredningen **inte** visar på kränkande behandling ska det också dokumenteras (se exempel nedan) då händelsen ändå kan leda till att skolan behöver sätta in åtgärder.

Observera att om du fyller i ”Detta är inte en kränkning” i Draftit så kommer inte rutorna ”Åtgärder” och ”Uppföljning” att dyka upp. Skriv då in åtgärder och uppföljning i rutan för utredning istället. Detta är under utveckling till nästa system.

10. Delge barn/elev/vårdnadshavare om utredning och beslutad handlingsplan. Det är frivilligt för rektor på vilket sätt vårdnadshavarna delges utredningen, muntligt/skriftligt. De har dock som huvudregel rätt att få ut den i sin helhet med hänvisning till partsinsyn i 10 kap. 3 § OSL. Undantag från utlämning är om det är av ”synnerlig vikt” att inte uppgifterna röjs, ex. skyddade personuppgifter.

Observera! Viktigt att ta hänsyn till barn och elevers ålder.

Sekretess till skydd för enskild gäller, om den enskilde är underårig, även i förhållande till dennes vårdnadshavare enligt 12 kap. 3 § OSL om inte vårdnadshavaren i den utsträckning denne enligt 6 kap. 11 § föräldrabalken har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör den underåriges personliga angelägenheter. Ju äldre barnet/eleven är, desto mindre frågor har en vårdnadshavare rätt att bestämma i och då gäller sekretess gentemot vårdnadshavaren.¹³

Vid sekretessfrågor kan registrator kontaktas för stöd.

UPPFÖLJNING

11. Dokumentera hur ärendet och beslutade åtgärder följts upp och om den kränkande behandlingen/diskrimineringen upphört i Draftit.

---

¹³ Se exempelvis KamR Stockholm 2023-02-27 målnummer 7501-22

AVSLUTA ÄRENDE I DRAFTIT

12. Skicka ärendet för godkännande av rektor.
13. När godkännande skett av rektor avslutas ärendet av förvaltningen.

Att tänka på:

Alla delar, det vill säga anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning ska vara ifyllda innan ärendet skickas för godkännande. Även om utredningen inte visat på någon kränkning så ska alla delar dokumenteras men då i rutan för ”Utredning”.

Exempel på dokumentation vid en icke-kränkning:

Anmälan – ”Anna Andersson i 9B fick ett C i betyg och ifrågasatte detta inför hela klassen och upprepade att hon kände sig kränkt.”

Utredning – ”Händelsen skedde på matematiklektionen inför samtliga klasskamrater idag onsdag 11/11 kl. 09.00. Flera av klasskamraterna reagerade på elevens reaktion och bad henne lugna ner sig. Klassläraren ledde ut eleven och pratade med henne direkt.”

Åtgärd – ”Läraren förklarade varför eleven fått ett visst betyg direkt på platsen vilket eleven accepterade och de kunde fortsätta lektionen. Rutinerna vid utlämning av betyg har ändrats så att elever som vill få sitt betyg förklarat kan boka tid med läraren i samband med lektionen.”

Uppföljning – ”Klasslärare har inte noterat att eleven skulle ha fler frågor kring betyget och rutinen har gjort att betygsutlämningen har gått bättre.”